

התערבות להפחתת אלימות של ילד עם אוטיזם כלפי ילדים בשילוב בגן רגיל

סיגל תדהר-פז, יפעת מירסקי-פיסצקי

תקציר

שילובם של ילדים המאובחנים עם אוטיזם ו-PDD במסגרות חינוך רגילות אינו יכול להצליח כאשר ילדים אלה מפגינים אלימות כלפי סביבתם. מקרי אלימות של ילד עם אוטיזם בן 4 כלפי ילדים בשילוב בגן רגיל, טופלו בדרך התערבות של לימוד מיומנויות תקשורתיות מתאימות, ובדרך של ענישה מסוג פסק זמן (Timeout). מטרת ההתערבות הייתה הכחדת מקרי האלימות לטובת השימוש בדרך תקשורת נאותה. הליך פסק הזמן כלל הרחקה של הילד מהסיטואציה שהביאה לאלימות לחדר מבודד לזמן קצר, והחזרתו לאחר מכן לסיטואציה ממנה יצא. התוצאות מראות כי בעקבות ההתערבות מקרי האלימות פחתו משמעותית.

נבדק

ילד בן 4, מאובחן עם אוטיזם, מטופל בגישה ההתנהגותית, ומשולב זו השנה השנייה בגן רגיל בליווי סיוע. מתחילתה של ההתערבות ההתנהגותית, ניכר שיפור משמעותי בהסתגלות שלו לדרישות הגן השונות, בהבנת ובהבעת שפה ובמיומנויות החברתיות שלו. בין היתר, התבטא השיפור בהתנהגויות תקשורתיות מתאימות יותר שהחליפו התנהגויות של אלימות כלפי ילדים. עם זאת, למרות השיפור בתיפקודו החברתי מתחילת הטיפול, עדיין הפנה אלימות כלפי ילדים, בעיקר כתוצאה מקושי בדחיית סיפוקים או בקבלת סירוב לבקשותיו.

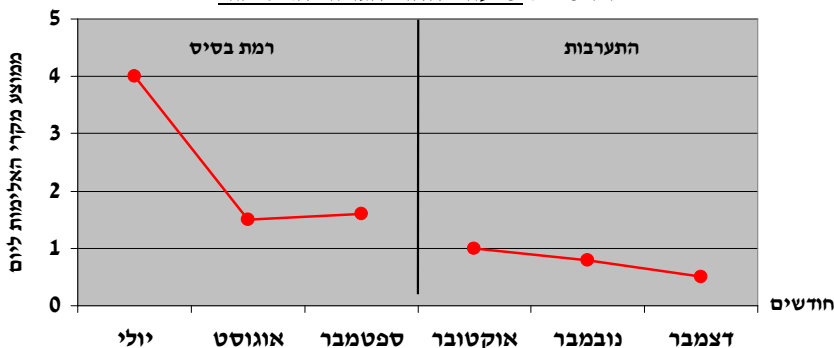
התערבות

מטרת ההתערבות הייתה הכחדת מקרי האלימות שהפגין הילד כלפי ילדים בגן רגיל. התנהגות המטרה הוגדרה כאלימות כלפי ילדים מכל סוג: הכאות המופנות לפנים או לגוף, דחיפות וזריקת חול. האלימות הוגדרה על פי אופי ההתנהגות ולא על פי תוצאתה. כך, גם הפעלת כוח קלה ולא פוגעת נחשבה כהתנהגות של אלימות. עם תחילת ההתערבות, הופעל הליך של ענישה מסוג פסק זמן, בכדי לגרום להפחתה במקרי האלימות. הילד הורחק מהסיטואציה שהביאה לאלימות לחדר מבודד (חדר גדול של שירותים) למשך זמן קצר של כדקה. לאחר מכן, אם היה אפשרי, מבחינת ההתנהלות בגן, הוחזר לסיטואציה שממנה הוצא, וסייעו לו להתנהג בה בצורה תקשורתית מתאימה. במקביל, המשיכו הסייעות לחזק התנהגויות תקשורתיות נאותות כלפי ילדים בגן, וליצור מצבי תקשורת, בהם ניתן לילד סיוע לפניות ולתגובות נאותות לילדים.

תוצאות

מתחילת הטיפול ההתנהגותי, הניתן לילד גם בשילובו בגן רגיל, פחתה משמעותית שכיחות האלימות שהפעיל הילד כלפי ילדים בגן, למרות שנשארה עדיין גבוהה. בחודש ספטמבר הופעלה התערבות של פסק זמן ואז ניכרה ירידה נוספת, הממשיכה במגמה דומה גם היום (דצמבר 2005).

תרשים: שיעורי ההתנהגויות האלימות

סיכום ומסקנות

ילד בן 4 עם אוטיזם הפגין אלימות כלפי ילדים בגן, כדרך תקשורת בלתי נאותה. עם תחילת הטיפול ההתנהגותי הופחתה משמעותית כמות מקרי האלימות שהפגין. הליך של ענישה מסוג פסק זמן הופעל על הילד והביא להפחתה נוספת במספר מקרי האלימות. מדיווחי הסייעות המלוות את הילד לגן, היתה עלייה ברמת התקשורת הנאותה באינטראקציה עם ילדים בגן. בחלק מהמקרים, ניתן להבחין בהתנהגות של איפוק על מנת להימנע מהפעלת אלימות כלפי ילדים. עם זאת, במקרים בודדים, הילד עדיין מתקשה בדחיית סיפוקים ובוחר באלימות. ניתן ללמוד מהתערבות זו על החשיבות בסיוע בשילוב בגן רגיל ללימוד התנהגויות תקשורתיות וחברתיות מתאימות כלפי ילדים, ועל האפקטיביות של הליך פסק הזמן בהפחתת אלימות.